

lluïts --- deuen fer com les maduixes, que l'endemà de collides ja no semblen la mateixa fruita; i amb això m'entrava una mica de corcò d'haver empresonat aquelles aus tant gentils, i en veure com *maldaven* per escapar i com s'enfollien de terror quan m'hi acostava per amanyagar-les», id. (*La Parada* v, p. 66). De fet és aquesta, *maldar per*, la construcció més repetida,

Parlant la usem tots, i estic segur que en podria donar una dotzena d'exemples en les obres de Coromines (a qui certament agradava el terme). No obstant, en ell mateix trobem també l'altra construcció, absoluta: «Heu de fer veure que us enamoreu de mi --- Rotlan, que no ha tingut, per E. ni per O., altres sentiments que els soslevats per una frívola galanteria --- quan es pensí que ens estíem, *maldarà* i es desesperarà; aleshores haureu de fer el cor fort --- fins que hagi plorat per vós tantes llàgrimes com heu plorat per ell» (*L'Amor Traïdor* v, *Putx.*, p. 96); «a l'altra banda del Portal de Mar --- *maldaven* els de l'Hòstia, murrialla malànima i renegaire que tirava de ganivet i envestia a crits» (*Silèn* xi, O. C., 60a34).

A Menorca el sentit és semblant si bé una mica menys intensiu (simplement 'procurar', com ja reconeix FebrCard.) i la construcció allí és *maldar a* i no pas *per*: «Dones que teniu fietes, / *maldau-les* a ben guardar, / qu'elles són tan senzilletes, / com es vidre, de trencar»; i dos homes que s'han llançat gloses coentes l'un a l'altre, en veure el segon que encara ha rebut, ell, pitjor que no ha pegat: «es forner donà punxada a s'ase, i *maldà* a taia s'oratge», Camps Merc. (*Folkl.* i, 91; ii, 117).

L'acc. que els *DAG.* i *Lab.* ens assenyalen per a Tort. i el Maestr. la confirma en efecte l'obra de Moireira (*Folklore Tortosí*), i realment construïda com a verb transitiu: «l'alcalde --- va *maldar-mos* i mos va amenaçar en tancar-nos» (73), repetit a la p. 408, si bé aquí en una acc. que tira més a 'reptar' que a 'molestar'. Pel que fa a l'acc. § 2, que figura a l'*AlcM* (però enlloc més) 'brandar descompassadament (un vaixell)' ja no ens en hem de fiar per a la història del mot, perquè, observa Colon, està pel sinònim *baldar*, i pot ser confusió més o menys personal o bé contaminació dels dos mots.

Hi ha un passatge d'Eiximenis que sembla donar-nos en un testimoni (que fóra preciós per l'antiguitat): «quatre coses són que criden per si mateixes a Déu --- la segona és treball de jornalner no pagat tantost, car lo mesquí logat qui tot lo jorn *maldà* e treballa, si'l pagues al vespre, tot lo treball li fuig e li oblidà, e si no'l pagats doblats-li son afany»; però GColon (*Travaux Ling. Litt. Univ. Strasbourg* vii, i, p. 163) objecta: «si el Sr. HEKeller (*Fschr. Wartburg*, 1968, ii, 241) hubiese controlado el único testimonio aislado del cat. *maldar* (en un texto que se atribuyó erróneamente a Eiximenis), no afirmarí que la significación principal del vocablo, 'attestée depuis le xive siècle', es tal o cual: ese ejemplo está aislado en un texto mal publicado, y ---».

Tota la nota ens mostra que convé prescindir del treballat d'aqueix senyor, fet a la lleugera; és cert que

Colon no s'explica sobre el sentit bàsic de *maldar*, ni dóna lliçó millor, però pel que fa al passatge d'Eiximenis que ells troben en *AlcM*, la seva afirmació ens impressiona decisivament, venint d'un erudit tan circumspecte i savi, almenys en matèria filològica: deu tenir raó a negar força fidedigna a aqueixa cita. Encara que voldríem que n'hagués donat més proves, perquè verament les idees i l'expressió en el passatge citat són ben pròpies d'Eiximenis (¿un imitador hauria estat tan hàbil?), i el passatge i el mot figura igual en les dues edicions de l'obra (*DoComp.*, *NCl.* i, 122, i *CoDoACA* xiii, 382); però l'isolament cronològic d'aquest hapax invita a desconfiar, i és fàcil que *maldà* sigui aquí una lliçó errònia per *malla*, verb que ha significat això ni més ni menys (*DAG.*, § 1; *AlcM*, § 2), i que en la seva acc. primitiva ja el tenim documentat en el S. xv (*JRoig*). Hi hagi o no rivalitat entre els dos deixebles de Wartburg, la qualitat dels articles de Keller en el *FEW* no fa gran impressió. Sense pensar en dictàmens inapellables, estiguem-nos, doncs, de comptar amb l'autoritat d'Eiximenis.

La comunitat de forma i l'afinitat semàntica amb un verb romànic *meldar* (que jo vaig assenyalar en els anys cinquanta en el *DCEC*, i amb caràcter etimològic) és tan considerable, que ja és hora de parlar-ne, per la llum que, amb gran raó, sembla dur-nos. Existeix en les principals llengües romàniques, com a terme del llenguatge medieval dels jueus en totes elles: i començant pel judeo-català *meldar* 'ensenyar', 'estudiar', 'meditar', fr. *melder*, *miauder* (S. xiiii?) 'ensenyar', oc. *maudà*, *mou(g)dà* 'estudiar', 'llegir', it. *meltare* 'ensenyar', 'estudiar', 'llegir hebreu', port. *meldar* (com en cat.); i cast. *meldar*, que allà documentava jo mateix: en un Ordenament de Castella de 1432, on el mot significa 'ensenyar', aplicat a hebreus; i a la *Dança de la Muerte* (princ. S. xv), on pot significar el mateix o 'llegir textos sagrats' («venit vos, rabí, acá *meldaredes*» li diu la Mort); igual en una Bíblia de Constantinoble de 1547, i el 1488 *meldar* en la *ley* es defineix «legere in Biblia et in Talmud», cosa que va quedar entre ells en la nova diàspora, car en una obra sagrada impresa a Salònica el 1893 es defineix «leer», «aprender» i «enseñar».

Més documentació judeo-romànica n'aplegà Blondheim, en el bàsic estudi de *Rom.* xlix, 371-5. D'altra banda el nostre interès encara augmenta en afegir-hi el logud. *meletare* «meditare», «inventare», i el judeogrec μελετιό 'estudi de la llei' (MLWagner, *Byz.-Ngr. Jahrbücher* viii, 206). De manera que s'imposà admetre per al mot judaic l'etimologia de Blondheim, del gr. μελετώ 'm'exercito', 'recito, declamo' (derivat de μελέτη 'cura, sollicitud', 'pràctica, exercici'), acceptada per Spitzer (*RFE* xiv, 250) i generalment.

Que *meletare* era de curs usual en el llatí tardà ho proven els derivats *commeletare*, *promeletare*, *praemeletare* i *meletatio*; i, de més a més, en el S. iv el gramàtic Diomedes ens informa categòricament que *meletare* es deia en un sentit com 'aprendre un text, recitant-lo en alta veu' (*discere cum voce*, *ThLL* viii, 754.58); ja en grec clàssic μελετάω tenia el sentit 'jo